Ministerul Informațiilor Publice

DEPARTAMENTUL PENTRU RELATII INTERETNICE

RAPORT DE ACTIVITATE

- BUCURESTI 2002 -

Anul 2001 s-a caracterizat prin continuarea procesului de întărire şi modernizare a sistemului românesc de protecţie a minorităţilor naţionale. Departamentul pentru Relaţii Interetnice (DRI) din cadrul Ministerului Informaţiilor Publice a fost unul din promotorii şi actorii principali ai acestei evoluţii.

O contribuţie deosebita în acest sens a înregistrat Departamentul pentru Relaţii Interetnice în completarea cadrului legislativ ce reglementează drepturile omului/drepturile minorităţilor naţionale, în reaşezarea structurilor instituţionale cu atribuţii in domeniu, precum şi în promovarea unor politici si programe concrete care contribuie la asigurarea unei protecţii reale a acestei categorii reprezentând peste 10% din populaţia României.

Completarea cadrului legislativ

După adoptarea, în septembrie 2000, a Ordonanţei Guvernului nr. 137 privind prevenirea si sancţionarea tuturor formelor de discriminare, Departamentul pentru Relaţii Interetnice a susţinut cu date şi argumente validarea acestui document la nivelul celor două camere ale Parlamentului. Legea de aprobare a ordonanţei a fost discutată în Senat si in Camera Deputatilor, urmând să fie votată după ce va fi analizată în Comisia de mediere.

Noua reglementare preia în legislaţia românească două componente ale acquis-ului comunitar referitor la politicile sociale - Directiva Consiliului Uniunii Europene 2000/43/EC privind implementarea principiului tratamentului egal acordat persoanelor indiferent de originea lor rasiala sau etnica şi Directiva 2000/78/EC privind aplicarea unui tratament egal in privinţa ocupării forţei de munca.

Adoptarea noii Legi privind administraţia publică locală, nr. 215/ 2001, intrată in vigoare în luna mai constituie un alt element important. Pentru punerea in aplicare a noii legi, Departamentul pentru Relaţii Interetnice a transmis Ministerului Administraţiei Publice o serie de documente, printre care: lista judeţelor în care ponderea locuitorilor aparţinând unei minorităţi naţionale depăşeşte 20% şi lista pe judeţe a denumirilor în limba maternă ale acelor localităţi în care ponderea locuitorilor aparţinând unei minorităţi naţionale depăşeşte 20%.

Un eveniment deosebit l-a constituit adoptarea Strategiei Guvernului României pentru îmbunătăţirea situaţiei romilor, elaborată de Ministerul Informaţiilor Publice cu consultarea ministerelor şi a Grupului de Lucru al Asociaţiilor Romilor. Adoptarea strategiei şi validarea ei prin hotărâre a Guvernului (H. G. nr. 430 din 25.04.2001) răspunde imperativului de luare a unor măsuri bine coordonate pentru îmbunătăţirea situaţiei romilor, care continuă să fie o prioritate pe termen scurt şi mediu în activitatea departamentului, precum şi unul din criteriile politice de care depinde procesul de aderare a României la Uniunea Europeană.

Cadrul instituţional

În urma alegerilor generale de la finele anului 2000, au fost operate schimbări la nivelul structurilor instituţionale specializate pe problematica minorităţilor naţionale. Prin Hotararea Guvernului nr. 13/ 2001 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Informaţiilor Publice, s-a stabilit ca întreaga structură şi atribuţiile fostului departament să fie preluate de către Departamentul pentru Relaţii Interetnice din cadrul ministerului menţionat.

Pe parcursul anului 2001, s-a reaşezat statutul şi s-a reconfigurat structura Consiliului Minorităţilor Naţionale (CMN), principalul partener de lucru al departamentului. Astfel, prin HG 589/ 2001, Consiliul Minorităţilor Naţionale a devenit organ consultativ al Guvernului aflat în coordonarea Ministerului Informaţiilor Publice. Participarea organizaţiilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale la actul decizional este astfel asigurată la nivelul Executivului.

Consiliul Minorităţilor Naţionale şi-a reluat activitatea în plen - de regulă o dată la trei luni - şi pe comisii de lucru (Comisia de legislaţie, Comisia pentru probleme sociale şi economico-financiare, Comisia pentru cultură, culte şi mass-media, Comisia pentru probleme de învăţământ şi tineret, Comisia de relaţii cu societatea civilă şi organismele internaţionale şi Comisia pentru probleme financiare).

Din iniţiativa Departamentului pentru Relaţii Interetnice, Guvernul a aprobat – în şedinţa sa din 21 noiembrie 2001 – o hotărâre privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării (CNCD), organism specializat care va avea rolul de a implementa principiul egalităţii intre cetăţeni fără nici un fel de discriminare, stipulat de Ordonanţa 137/ 2000.

Din punct de vedere instituţional, Departamentul pentru Relaţii Interetnice colaborează permanent cu direcţiile specializate de minorităţi sau drepturile omului din alte instituţii, precum Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Ministerul Culturii şi Cultelor, Ministerul Afacerilor Externe.

Toate structurile Departamentului pentru Relaţii Interetnice au participat – conform atribuţiilor lor – la realizarea acestor paşi şi la punerea în aplicare a politicii Guvernului în domeniul protecţiei minorităţilor naţionale şi al relaţiilor interetnice, după cum urmează:

Direcția Relații cu Societatea Civilă şi Organisme Internaționale

Politici şi programe

Ca o privire generală asupra strategiei de programe interetnice a anului 2001, se poate spune că Departamentul pentru Relații Interetnice s-a raliat la două programe europene importante – Anul European al Limbilor, desfăşurat de Consiliul Europei şi Uniunea Europeană, şi Pactul de Stabilitate pentru Sud-Estul Europei, inițiat de Consiliul Europei, Uniunea Europeană şi OSCE. O altă arie tematică a fost aceea a prevenirii şi combaterii discriminării. Pe lângă acestea, având ca sursă de finațare un buget extrem de limitat (circa 4 miliarde lei), practic epuizat în luna august, departamentul a susținut o linie specială de proiecte de combatere a rasismului, antisemitismului, xenofobiei si intolerantei (0,8 miliarde lei).

Tema 1: Programe interetnice dedicate Anului European al Limbilor – 2001

Conferința Diversitatea lingvistică, o invitație culturală (Braşov, 25 – 27 martie) a constituit evenimentul prin care departamentul s-a racordat la Anul European al Limbilor, campanie de anvergura desfasurata in 45 de state europene. La Brasov departamentul a lansat un concurs de proiecte pe această temă, dupa care au fost primite cateva zeci de propuneri de finantare. Dintre aceste proiecte menționăm colocviul cu profesorii de limba romana de la Brasov (iulie), editarea brosurii "Minoritati si invatamant in Romania", programul cu olimpicii la limba materna din august, colocviul teatrelor minoritare din septembrie. Un moment deosebit a fost reprezentat de seminarul international "Plurilingvism si educatie", desfasurat la Mangalia in octombrie.

Conform primelor evaluări ale Consiliului Europei, prin manifestările pe care le-au organizat cu prilejul AEL 2001, România se clasează pe locul al X-lea în Europa.

Tema 2: Activitati in cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est

Prin intermediul DRI, Romania participa la mai multe programe desfasurate in cadrul Pactului de Stabilitate, Masa de lucru nr. 1 "Democratizare si drepturile omului":

- Revizuirea legislației anti-discriminare la care participă un grup de experti romani, intre care si reprezentanti ai DRI;
- Campania Link Diversity, pentru care s-au trimis Comitetului European de Organizare de la Sarajevo numeroase proiecte; la recomandarea DRI, s-a format si si-a intrat in atributii Comitetul Național de Organizare din care face parte si un subsecretar de stat din DRI alaturi de alti reprezentanti ai societatii civile si ale institutiilor care desfasoara politici in domeniul drepturilor omului; s-a stabilit, de asemenea, Secretariatul tehnic al comitetului roman, care este asigurat de Centrul Euroregional pentru Democratie Timisoara, un reprezentant al DRI si un reprezentant al MAE;
- Evenimentul de lansare în România a campaniei Link Diversity l-a constituit prima ediție a festivalului PROETNICA 2001, desfăşurat la Sighişoara în perioada 24 - 28 august; programul, realizat in parteneriat de DRI si Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret Sighişoara l-a avut ca invitat pe Ibrahim Spahici, coordonatorul campaniei europene;
- Toate evenimentele organizate in acest an de DRI pentru a marca Ziua Minoritatilor Nationale – desfasurate la Bucuresti, Cluj, Constanta, Suceava, Craiova – au fost plasate sub genericul campaniei europene "Link Diversity".

Organismele internationale apreciaza in mod deosebit aceasta participare, chiar daca ea nu implica finantari importante, pentru ca Pactul de Stabilitate este considerat un test important in procesul de integrare europeana.

Tema 3: Lupta impotriva discriminarii

Reprezentanti ai DRI au facut parte din delegatia oficiala a tarii noastre la Conferința mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei şi intoleranței, desfăşurată sub auspiciile ONU la Durban, Africa de Sud (30.08 – 9.09) şi au participat la şedințele pregătitoare ale acesteia..

Activitatea de cooperare internațională a fost, de altfel, deosebit de dinamică şi diversificată în anul 2001, reflectând un interes crescând al Europei față de modelul românesc de protecție a minorităților, precum şi o bună relație de colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe. Astfel, cu contribuția Direcției Relații cu Societatea Civilă şi Organisme Internaționale, s-au realizat: rapoarte de monitorizare, comentarii pe marginea unor documente emise de organisme europene, materiale de prezentare

Elaborarea unor documente si participarea la reuniuni pe tema integrarii europene a fost o constanta in 2001, stiut fiind ca evolutiile in domeniul protectiei minoritatilor sunt avute in vedere la capitolul criterii politice de aderare. Mai mult decat atat, in acest an s-au deschis negocierile la capitolul 13 - "Politici sociale si de ocupare a fortei de munca". Acesta include si problematica luptei impotriva discriminarii, acoperita de DRI. Astfel, DRI a participat la elaborarea documentelor pentru negocieri,

elaborarea Raportului de țară pe 2001, formularea de răspunsuri şi comentarii solicitate de Ministerul Integrării Europene şi de Ministerul Afacerilor Externe.
Au avut loc, de asemenea, întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor europene, intre care Hans Peter Furrer, emisar special al secretarului general al Consiliului Europei pentru Pactul de Stabilitate în Sud-Estul Europei (ianuarie), noul director al Direcției Generale Afaceri Politice a Consiliului Europei, dl. Klaus Schumann (februarie), membrii delegației ECRI a Consiliului Europei, noul comisar OSCE pentru minoritati nationale, Rolf Ekeus etc.
Reprezentanti ai DRI au participat la diferite seminarii si conferinte internationale din sistemul Consiliului Europei, al OSCE, al British Council sau al unor ONG-uri internaționale. DRI a demonstrat cu date certe in toate aceste ocazii ca România acordă aceeasi importanta practicii ca si teoriei.

DRI a fost prezent, de asemenea, la numeroase evenimente din viata societatii civile romanesti, s-a implicat direct in sprijinirea unor programe ale diferitelor organizatii sau a oferit informatiile solicitate de diversi parteneri. Intre cele mai fructuoase colaborari se numara cele cu Grupul parlamentar al minoritatilor nationale, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educatiei si Cercetarii si Institutul pentru Stiinte ale Educatiei, Ministerul Culturii si Cultelor, Ministerul Muncii, Ministerul Integrarii Europene, precum si cu Institutul Intercultural Timişoara, Fundatia pentru Dezvoltarea Societatii Civile, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturala din Cluj, Centrul Euroregional pentru Democratie Timisoara, Centrul de Resurse Juridice-Bucuresti etc.

Oficiul Regional pentru Relații Interetnice

Oficiul Regional este o noua structura a Departamentului de Relații Interetnice din cadrul Ministerului Informațiilor Publice care îşi desfăşoară activitatea atât la nivel central cât şi în teritoriu, la nivelul Birourilor Teritoriale.
Birourile teritoriale îşi desfăşoară activitatea, astfel:

- *Biroul Teritorial Cluj* în județele: Sălaj, Bistrița-Năsăud, Cluj, Mureş, Harghita, Covasna, Braşov, Sibiu, Alba, Maramureş, Satu Mare
- *Biroul Teritorial Suceava*: Suceava, Botoşani, Neamț, Bacău, Vaslui, Vrancea, Iaşi;
- *Biroul Teritorial Constanța*: Galați, Brăila, Tulcea, Călăraşi, Ialomița, Constanța
- *Biroul Teritorial Turnu Severin*: Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Dolj, Olt
- *Biroul Teritorial Arad*: Caraş Severin, Timiş, Arad, Hunedoara, Bihor.

În general, experții din cadrul birourilor teritoriale urmăresc aplicarea unitară a prevederilor legale privind protecția minorităților naționale de către autoritățile publice locale. În acest sens, expertul Biroului Teritorial Turnu Severin a luat măsuri pentru eliminarea discriminării împotriva romilor in Târgul Jiu
Printre atribuțiile membrilor Birourilor Teritoriale, se numără menținerea de legături permanente, colaborarea cu autoritățile administrației publice locale, în vederea identificării problemelor specifice şi urmăririi soluționării lor.
Legat de această atribuție, DRI, prin reprezentanții săi din teritoriu, a solicitat implicarea autorităților în ajutorarea
romilor; a organizat mese rotunde cu participarea liderilor romilor. Totodată, a contribuit la realizarea unor proiecte pentru Programul PHARE RO 9803.01 în ajutorarea romilor a unor manifestări organizate împreună cu autoritățile locale, precum şi la aplanarea unor conflicte interetnice.

Membrii Birourilor Teritoriale mențin legături cu organizațiile minorităților naționale şi cu filialele acestora aflate în teritoriu, sprijină aceste organizații în elaborarea unor programe ce vizează păstrarea, exprimarea şi dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice şi religioase. În sprijinul acestor afirmații, experții DRI au oferit sprijin permanent în alcătuirea proiectelor de către organizațiile minorităților naționale, au avut diverse întâlniri cu liderii minorităților naționale şi cu reprezentanți ai autorităților locale, au evaluat proiecte inițiate de diverse organizații, au participat la manifestările organizate de către organizațiile minorităților naționale şi alte organizații non-guvernamentale.
Prin natura atribuțiilor ce le revin, experții Birourilor Teritoriale colaborează cu organizațiile neguvernamentale şi alte organizații ce au drept obiectiv respectarea drepturilor omului şi ale minorităților naționale în special, precum şi cu mass-media locală şi minoritară

La nivel central, colectivul Oficiului Regional a cautat sa mentina direct relatiile cu mass media pentru a face cunoscute principalele activitati din calendarul DRI – plenare ale Consiliului Minoritatilor Nationale, pasii campaniei de proiecte interetnice dedicate Anului European al Limbilor, evoluția Campaniei Link Diversity, evenimentele de marcare a Zilei Minoritatilor Nationale – 18 Decembrie.

In general informatiile pentru mass media au fost difuzate prin intermediul Departamentului pentru Comunicare si Imagine Publica al Ministerului Informatiilor Publice, prin reteaua specializata

NATMINET si prin publicatiile electronice VOLUNTAR (editat de FDSC) si DIVERS (editat de Mediafax). Oficiul Regional asigură mediatizarea activităţilor desfăşurate de către Departament furnizând date Departamentului pentru Comunicare şi Imagine Publică. Totodată, această direcţie furnizează informaţii noi Serviciului de Informatică pentru a reactualiza rubrica referitoare la Departament de pe site-ul Ministerului. Reprezentanti ai DRI au prezentat la Radio România Cultural, TVR International, TVR 1- Redactia alte nationalitati informatii despre programele desfasurate de departament.

DRI prin experţii Oficiului Regional pentru Relaţii Interetnice a asigurat o continuitate în dezvoltarea unui flux informaţional între Departament, Birouri Teritoriale, organizaţii ale minorităţilor naţionale, precum şi cu alte structuri guvernamentale ori non-guvernamentale.

Prin contribuţia Oficiului Regional pentru Relaţii Interetnice, au fost centralizate şi prelucrate informaţii necesare monitorizării principalelor evenimente din viaţa minorităţilor naţionale, au fost întocmite materiale de analiză şi studii sintetice, au fost realizate rapoarte.

Reprezentanţii Oficiului Regional au participat la conferinţe (Conferinţa despre Anul European al Limbilor de la Braşov), colocvii (Colocviul Teatrelor Minorităţilor Naţionale din România la Gheorgheni), la lucrările Comisiei Interguvernamentale Mixte Româno-Ucraineane. Cu acest prilej echipa Oficiului Regional a realizat un material informativ în legătura cu minoritatea ucraineană: istorie, date statistice, finanţări, învăţământ, cultură.

Prin reprezentanţii săi, Oficiul regional asigură colaborare Comisiilor de Cultură, Culte şi Mass-Media şi a Comisiilor pentru probleme socio-economice ale Consiliului Minorităţilor Naţionale, coordoneazăproiecte finanţate de DRI, precum şi programe privind păstrarea identităţii etnice, culturale, lingvistice şi religioase.

Oficiul Regional s-a implicat atat in desfasurarea a numeroase evenimente din viata societatii civile romanesti, cat si nemijlocit in sprijinirea unor programe ale diverselor organizatii ce apartin minoritatilor nationale. Totodata, Oficiul Regional a oferit informatii despre problematica minoritatilor nationale diversilor parteneri si a dezvoltat relatii de colaborare cu organizatii non-guvernamentale, cu reteaua intranet Natminet, precum si cu alte structuri guvernamentale.

Oficiului National pentru Romi

Principalele directii de actiune ale ONR:

1. Elaborarea Strategiei Nationale pentru Imbunatatirea Situatiei Romilor din Romania – HG nr. 430 din 25 Aprilie 2001.
2. Continuarea si finalizarea activitatilor prevazute in cadrul proiectului PHARE RO 9803.01 (suma totala: 2 milioane de EURO). Proiectele-pilot finantate din cadrul acestui proiect au costat 900 mii de EURO.
3. Elaborarea cadrului institutional si logistic pentru implementarea Strategiei Nationale pentru Romi. Principalele activitati au cuprins, printre altele: formarea Comisiilor Ministeriale pentru Romi (CMR), formarea Birourilor Judetene pentru Romi (CJR) .
4. Organizarea, impreuna cu Ministerul Afacerilor Externe, a Conferintei Internationale "Romi – de la vorbe la fapte", Bucuresti, 10-13 Septembrie 2001. (cf., concluziile conferintei, pe site-ul ONR, la adresa: www.rroma.ro).
5. Organizarea pregatirii specialistilor romi din cadrul prefecturilor.
6. Conferinta de la Brasov, hotel ARO (cf. www.rroma.ro).
7. Continuarea pregatirilor pentru adoptarea, de catre Parlamentul Romaniei, a Legii referitoare la combaterea tuturor formelor de discriminare (OG nr. 137 din 31 August 2000). In acelasi sens, continuarea eforturilor pentru infiintarea si operationalizarea Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii (Noembrie 2001).
8. Continuarea proiectelor finantate din fondurile: RAXI, contra-partida.

Toate activitatile ONR s-au desfasurat si se desfasoara in cadrul unui parteneriat activ cu celelalte structuri guvernamentale, cu structurile descentralizate ale administratiei locale si, mai ales, cu societatea civila (in acest ultim caz, un loc prioritar fiind ocupat de catre cele mai reprezentative asociatii si organizatii ale romilor din tara noastra.

Directia Asistenta Programe

Obiectul activitatii Directiei Asistenta Programe este determinat, pe de o parte, de punerea in aplicare a prevederilor H.G.546/2001 pentru aprobarea modului de repartizare si de utilizare a sumelor prevazute in Anexa 3/33 la Legea bugetului de stat pe anul 2001, pentru realizarea actiunilor coordonate de secretarul de stat pentru relatii interetnice, iar pe de alta parte de asigurarea respectarii cerintelor financiare pentru proiectele finantate din fondul PHARE de contrapartida.

Activitatile desfasurate in cadrul directiei pot fi clasificate pe trei mari grupe, astfel:

1. sprijinirea financiara a organizatiilor cetatenilor apartinand minoritatilor nationale, altele decat cele care primesc subventii de la bugetul de stat potrivit Legii partidelor politice nr.27/1996;
2. finantarea unor proiecte si programe interetnice;
3. finantarea unor proiecte si programe in cadrul Campaniei europene pentru combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului si a intolerantei.

Sprijinirea financiara a organizatiilor cetatenilor apartinand minoritatilor nationale s-a realizat in principal prin: primirea fundamentarilor de fonduri solicitate lunar de catre organizatii si analizarea acestora privind respectarea destinatiilor legale; intocmirea situatiei privind sumele alocate lunar organizatiilor de la bugetul statului si a disponibilului existent pana la finele anului in curs; pregatirea desfasurarii lucrarilor Comisiei pentru probleme financiare a Consiliului pentru Minoritati Nationale si participarea la acestea; elaborarea Protocolului privind alocarea si justificarea sumelor aprobate si repartizate prin Legea anuală a bugetului de stat organizatiilor cetatenilor apartinand minoritatilor nationale; primirea Contului de executie privind platile si cheltuielile efectuate de organizatii din fondurile bugetare la finele primelor trei trimestre ale anului 2001.

Pentru corecta utilizare a fondurilor bugetare de catre organizatii, Directia Asistenta Programe s-a ocupat de culegerea si transmiterea permanenta a informatiilor cu privire la noile reglementari aparute, cu aplicabilitate in activitatea financiar-contabila a organizatiilor.

In vederea elaborarii proiectului de buget pentru anul 2002, au fost solicitate organizatiilor propunerile acestora, au fost centralizate si transmise ordonatorului principal de credite pentru a fi incluse in propunerea de buget pentru anul 2002 a institutiei.

In ceea ce priveste finantarea unor programe si proiecte interetnice, aceasta s-a realizat prin initierea de catre Departamentul pentru Relatii Interetnice a unei serii de programe, cat si prin primirea de solicitari de finantare de la organizatii neguvernamentale sau institutii, cu preocupari in domeniul minoritatilor nationale.

In cadrul Directiei Asistenta Programe, in anul 2001 au fost intocmite devizele de cheltuieli pentru toate proiectele aprobate la nivel de departament. Din fondurile aprobate pentru finantarea unor programe si proiecte in cadrul Campaniei europene de combatere a rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei, in anul 2001 au fost finantate 10 actiuni.

Pe langa activitatile mai sus prezentate, avand in vedere ca Directia Asistenta Programe este reprezentata in Comisia de jurizare a proiectelor de imbunatatire a situatiei socio-medico-educative in comunitatile de romi, trebuie aratat ca DAF a elaborat Actul aditional la Conventia nr.nr.23/2767/EKP din 12.07.1999, incheiat intre Ministerul Informatiilor Publice – Oficiul National pentru Romi si Ministerul Finantelor Publice, prin care s-a prelungit termenul de finalizare al acestor proiecte, finantate din fondul PHARE de contrapartida, pana la 31 decembrie 2001.

Pentru acelasi fond PHARE de contrapartida, Directia Asistenta Programe a elaborat documentatia privind finantarea unui proiect, in suma de 372 milioane lei, in cadrul programului " Ameliorarea situatiei socio-medicalo-educative in comunitatile de romi", urmarind decontarea cheltuielilor. Pentru fondul PHARE de contrapartida Directia Asistenta Programe a asigurat indrumarea Oficiului National pentru Romi sub aspectul procedurilor financiare impuse de specific, precum si colaborarea cu Ministerul Finantelor Publice pentru perfectarea documentatiei referitoare la derularea acestui fond.

De asemenea, impreuna cu MEDE European Consulting, agentia de implementare a proiectului PHARE RO 9803.01, Directia Asistenta Programe a elaborat proiectul de buget pentru activitatile de realizarea carora raspunde Ministerul Informatiilor Publice, in vederea aplicarii Strategiei Guvernului Romaniei de imbunatatire a situatiei romilor, in anul 2002.